

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

Bibliotēku tuvākā nākotne: projektu pārvaldība un iedzīvotāju iesaistīšana zinātnē

Mārīte Saviča

LU Bibliotēkas direktore

Akadēmisko bibliotēku direktoru apaļā galda diskusija 12.04.2023.

Struktūra

- Atvērtā zinātne
- Sabiedriskā zinātne
- Projektu rezultāts: e-kursi
- Pētījumi bibliotēkzinātnes nozarē

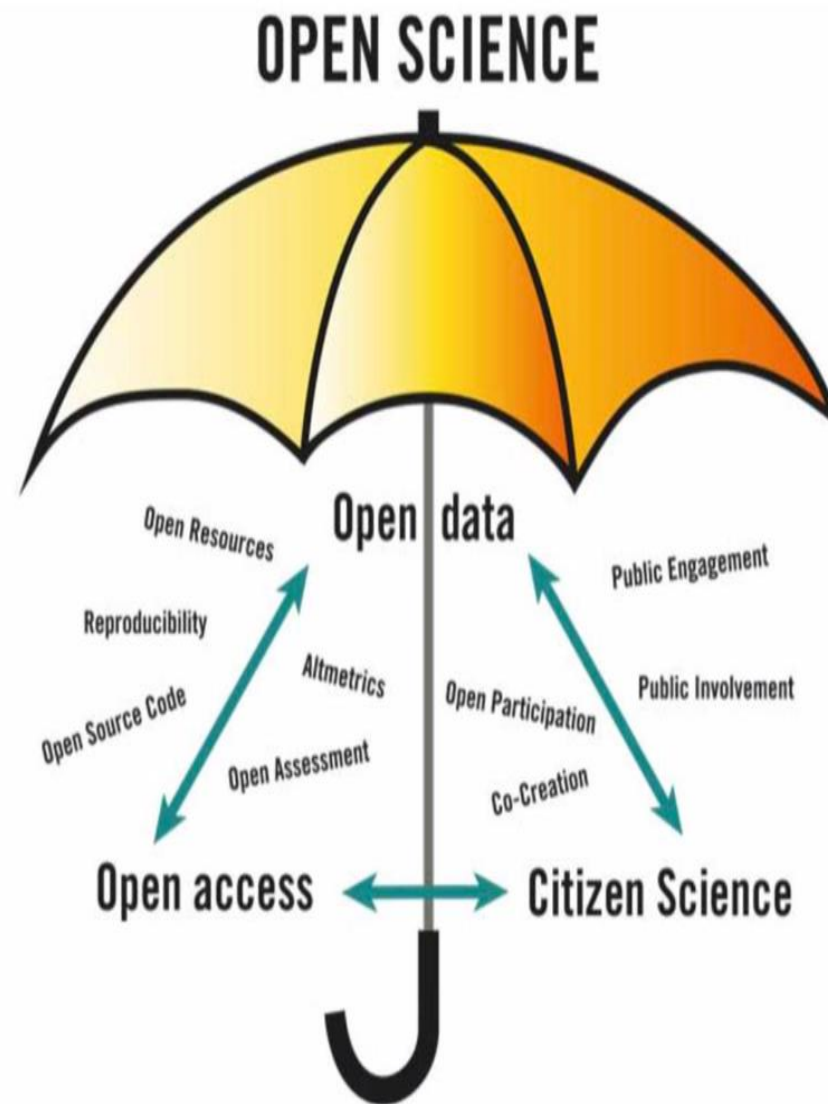

Illustration: Lotta Tomasson/VA CC BY-NC 2.0

Jēdzienu skaidrojums

Atvērtā zinātne

- Atvērtās zinātnes mērķis ir nodrošināt sabiedrībai, pētniekiem, politikas veidotājiem un citām mērķa grupām brīvi pieejamu zinātnisko informāciju (tostarp zinātniskās publikācijas un pētniecības datus) un veicināt padziļinātu sabiedrības iesaisti pētniecības procesos.

Sabiedriskā zinātne

- Sabiedriskā zinātne jeb amatierzinātne (citizen science) – zinātniskais darbs, ko veic sabiedrības pārstāvji, sadarbojoties ar profesionāliem zinātniekiem un zinātniskajām institūcijām, vai to vadībā. Sabiedriskā zinātne ir viena no atvērtās zinātnes (Open Science) komponentēm jeb attīstības virzieniem.

Politika nacionālā līmenī

- Latvijas atvērtās zinātnes stratēģija 2021.-2027. gadam

Latvijas atvērtās zinātnes stratēģijas struktūra

Politika nacionālā līmenī

- **BIBLIOTĒKU NOZARES STRATĒGIJA 2023-2027**

IV Stratēģiskais mērķis - Sekmēt sabiedrības līdzdalību kultūras, izglītības, pētniecības un citos kopienu attīstības procesos

8.4. uzdevums

- veidot izpratni par zinātnes lomu sabiedrībā un sabiedrības līdzdalību zinātnē, t.sk., amatierzinātnē.

Aktualitātes atvērtās zinātnes kontekstā

- LIBER 2023
 - 5. - 7. jūlijā
 - <https://libereurope.eu/event/liber-2023-annual-conference/>
- PUBMET 2023
 - 13. - 15. septembrī
 - <https://pubmet2023.unizd.hr/>
- Open Science FAIR 2023
 - 25. - 27. septembrī
 - <https://www.opensciencefair.eu/>

DMP (Data Management Plan)

- Izglītības un zinātnes ministrijas finansētas uz zinātnisko izcilību vērstas zinātnes finansēšanas programmas – Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2023. gada atklātā konkursa nolikumā ietvērti jau punkti par pētījumu datu pārvaldību
 - Latvijas Zinātnes padome izsludinātajā konkursa nolikumā iekļāvusi nolikuma 9. pielikumu “Pētniecības datu pārvaldības plāna izveidošana, uzturēšana un īstenošana”
 - <https://www.lzp.gov.lv/lv/fundamentalo-un-lietisko-petijumu-projektu-2023-gada-atklatais-konkurss>

Sabiedriskā zinātne

- Projekta nosaukums:
“Universitāšu bibliotēkas kā zinātnisko komūnu un sabiedrības sadarbības veicinātājas Baltijas valstīs amatierzinātnes kontekstā”
- Projekta mērķis: Starptautiskā projekta galvenais mērķis ir izziņāt un veicināt izpratni par akadēmisku bibliotēku lomu sabiedriskās zinātnes* jeb amatierzinātnes (Citizen Science) aktivitāšu integrēšanā pētnieciskos projektos Baltijas valstīs.
- **Sadarbības partneri:**
 - Tartu Universitāte
 - Latvijas Universitāte
 - Kauņas Tehniskā universitāte
 - Vitauta Lielā universitāte
 - Tallinas Tehniskā universitāte
 - Immer Besser GmbH
 - Web2Learn

Sabiedriskā zinātne

- Divi pētījumi par bibliotēku lomu un iespējām Sabiedriskās zinātnes jeb amatierzinātnes (Citizen Science) veicināšanai. Ar pētījumiem var iepazīties:
 - Ziņojumu formātā Zenodo repozitorijā
 - pieejami pilnie ziņojumi un kopsavilkumi
 - pieejami visās LibOCS partneru valodās
 - <https://zenodo.org/communities/libocs/?page=1&size=20>
 - Video formātā no tīmekļsemināriem, kur tie tika prezentēti:
 - <https://vimeo.com/user175381277>

Funded by
the European Union

LibOCS

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

LibOCS pētījumi

LU Bibliotēkas darbinieku kūrēts pētījums

“Akadēmisko bibliotēku un atmiņas institūciju transformatīvā loma sabiedriskai zinātnei un atvērtai zinātnei Baltijas valstīs”

Pilns pētījuma ziņojums

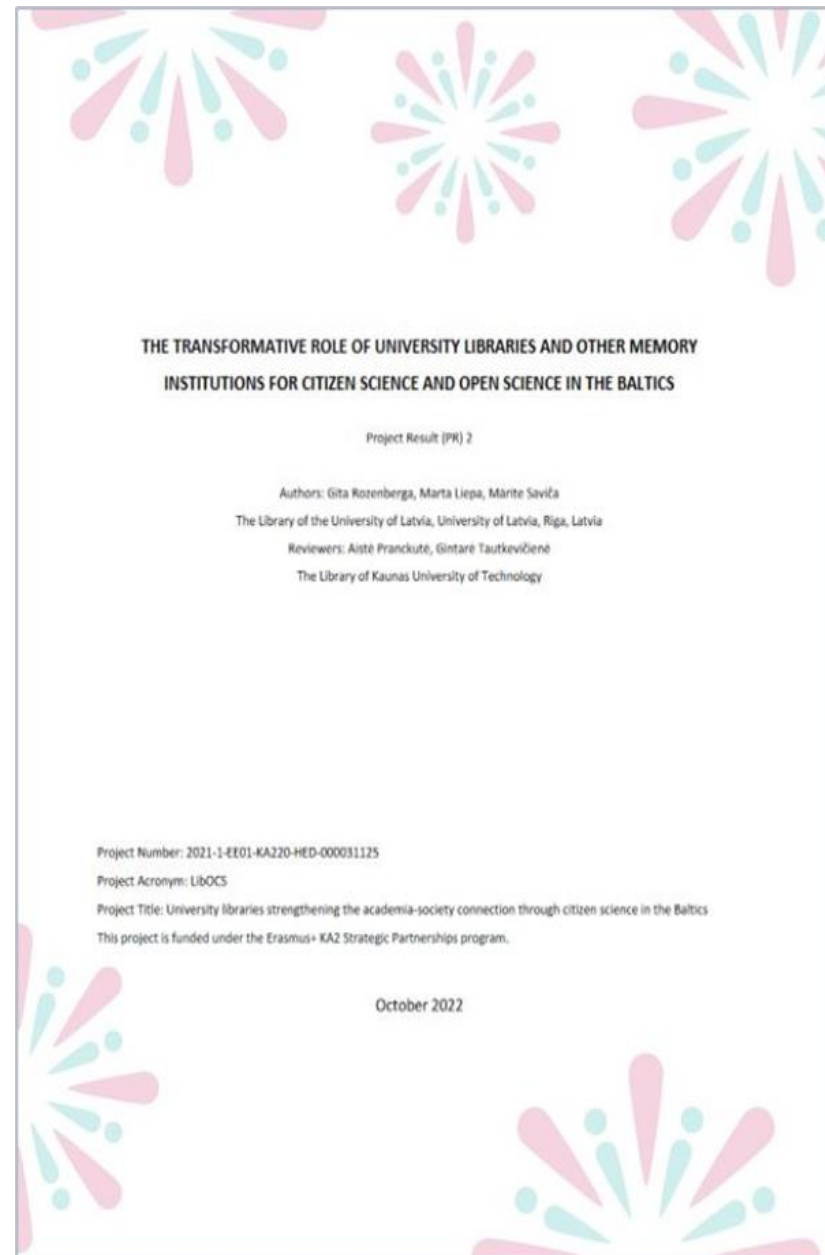
<https://zenodo.org/record/7494171#.ZCacuPZBwhc>

Kopsavilkums pieejams arī latviešu valodā

<https://zenodo.org/record/7594396#.ZCab-PZBx4E>

Funded by
the European Union

Pētījuma uzdevumi

- 1) apzināt trīs iesaistīto Baltijas valstu respondentu grupu pieredzi, piedaloties zinātnisku projektu vai aktivitāšu realizēšanā, tāpēc tika aptaujāti pētnieki, bibliotēku darbinieki un citu atmiņas institūciju speciālisti, amatierpētnieki vai iedzīvotāji, kas līdzdarbojas pētniecībā vai brīvprātīgie;
- 2) apzināt kopējo situāciju un priekšstatus par sabiedrisko zinātņi jeb amatierzinātņi, kā arī par iepriekš minēto iesaistīto respondentu grupu sadarbību, īpaši ar bibliotēkām.

Anketēšana

- Pētījuma laikā tika veiktas divas aptaujas gan pavasarī, gan vasarā vairāku mēnešu garumā, aicinot aizpildīt īpaši izveidotās un izplatītās aptaujas anketas Baltijas valstu augstākās izglītības un pētniecības institūciju un atmiņas institūciju darbinieku vidū.
- Pirmās aptaujas laikā tika iegūtas korektas 127 respondentu anketas.
- 208 potenciālie respondenti apskatījušies vai aizpildījuši tikai daļēji anketas
- Otrās anketēšanas rezultātā apkopotas 60 respondentu pilnīgi aizpildītas anketas.
- Anketēšanā tika pielietotas dažādas pētnieciskās metodes, lai izgūtu maksimāli daudzpusīgu informāciju par pētāmo jautājumu.

- Pētījums „Akadēmisko bibliotēku transformatīvā loma sabiedriskai zinātnei un atvērtai zinātnei Baltijas valstīs”

Projekta rezultāti

- Secinājumi:
- Bibliotēkas pētniecības aktivitātēs ar iedzīvotāju līdzdalību veic daudz, ģenerē idejas
- Pētnieki vēlas sadarboties ar atminas institūciju speciālistiem sabiedriskās zinātnes projektos
- Priekšstats par sabiedrisko zinātni ir pozitīvs, tomēr ļoti atšķirīgs

E-kurss “*Citizen Science for Librarians*” (Sabiedriskā zinātne bibliotekāriem)

E-kursā iekļauti materiāli par tēmām:

Sabiedriskā zinātne (Citizen Science) un bibliotēku loma tās veicināšanā

Iedzīvotāju līdzdarbības un komunikācijas veicināšana projektos

Prasmes bibliotekāriem līdzdarbojoties pētniecības projektos

Projektu pārvaldības prasmes

Pētniecības un datu pārvaldības prasmes

E-kursu veido bibliotekāri no akadēmiskām bibliotēkām Baltijā

Funded by
the European Union

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

19. aprīlī

plkst. 11.00

SEMINĀRS

**"BIBLIOTĒKU TUVĀKĀ NĀKOTNE:
PROJEKTU PĀRVALDĪBA UN
IEDZĪVOTĀJU IESAISTĪŠANA ZINĀTNĒ"**

Lib OCS

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
BIBLIOTĒKA

Funded by
the European Union

Latvijas digitālie projekti amatierzinātnē

Baltijas ceļa stāsti: <https://www.thebalticway.eu/stasti/>

Ciltskoki: <http://ciltskoki.lv/>

Historia: <https://www.historia.lv/>

Latvijas pilskalni: <https://www.latvijas-pilskalni.lv/>

LU LVI akcija: <https://apvidvardi.lu.lv/>

Vietvārdu talka: <http://www.lulavi.lv/datubazes/vietvardu-talka>

Dziedi ar arhīvu: <https://dziedi.garamantas.lv/>

Mana jūra: <https://manajura.lv/>

latviešu

SĀKUMS KARTE **STĀSTI** VĒSTURE PUBLIKĀCIJA

Stāsti

„Baltijas ceļa stāsti” ir UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas īstenots projekts, atzīmējot Baltijas ceļa 25. gadadienu. Projekta mērķis ir līdz 2014. gada beigām apkopot cilvēku atmiņu stāstus, lai tie neatkarīgi no atrašanās vietas kļūtu pieejami arī nākamajām paaudzēm gan virtuālajā vidē, gan muzeju un bibliotēku kolekcijās.

IESŪTĪT SAVU STĀSTU

**LEJUPLĀDĒT DRUKAS
VERSIJU**

Bērības diskurss Latvijas muzejos un tā integrācija e- studiju vidē augstskolās

LAT ENG

Par projektu

Projekta rezultāti

Latvijas muzeju kartēšana

Konference 2021

Kontakti

Par projektu

Projekta rezultāti

Latvijas muzeju kartēšana

Konference 2021

Kontakti

Informatīvs video materiāls “Bērības stāsts Latvijas muzejos un augstskolu auditorijās”

Projekta nosaukums latviski: Vērtību maiņa nestabilos apstākļos: sabiedrības saliedētība un neoliberālais ētoss

Projekta nosaukums angļiski: Value (trans)formation in uncertain times: social cohesion and neoliberal ethos in Latvia

Projekta numurs: lzp-2020/2-0068

Projekta īstenotājs: Latvijas Universitāte, Filozofijas un socioloģijas institūts

Projekta vadītājs: Dr.sc.soc. Inese Šūpule

Projekta īstenošanas periods: 01.12.2020.– 31.12.2021.

Cookies

Projekta kopējais finansējums: 100 780 EUR

Design a site like this with WordPress.com | Get started

Fotoizstāde/konkurss "Mana paudze Latvijas vērtībās" tiek organizēta projekta "Vērtību maiņa nestabilos apstākļos: sabiedrības saliedētība un neoliberālais ētoss" (projekta numurs: lzp-2020/2-0068) ietvaros.

Roka-bezrūpīgi, Anna Dzērve 26

Es un varbūt Oto, Anna Dzērve 26 gadi

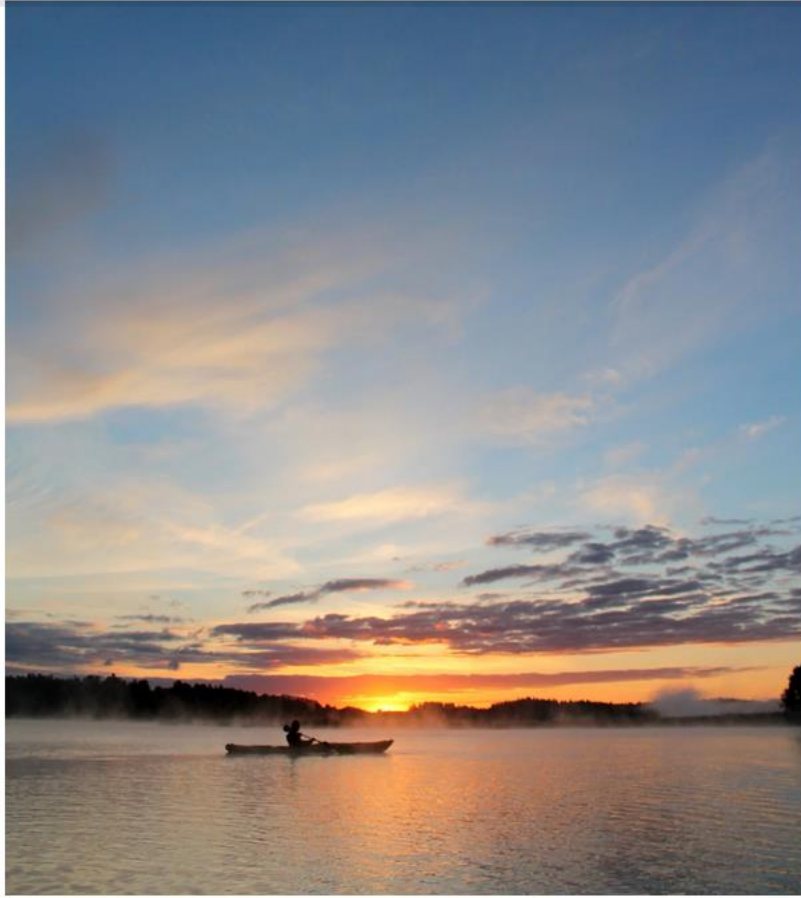

Dialogs, Jēgīls, 27

Design a site like this with WordPress.com [Get started](#)

Lībiešu spēks, Ilze, 58

Saullēkts, Kārlis, 23

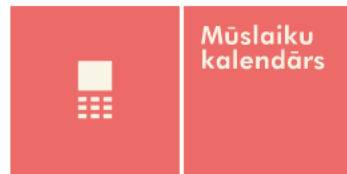
Diānas roka neaiztiek dusmīgas rozes, Anna Dzērve 26 gadi

- JAUNUMI
- PAR MUMS
- NODAĻAS
- PROJEKTI
- PUBLIKĀCIJAS
- GRĀMATAS
- ŽURNĀLS LETONICA
- SEMINĀRI
- NOTIKUMI
- DOKUMENTI
- KONTAKTI

- Zaļais mantojums. Klimata pārmaiņu ietekme uz nemateriālo kultūras mantojumu (2022–2025)**
- Pastaiga cauri laikam: Flanērisms un modernitāte Latvijas starpkaru kultūrā (2023–2025)**
- Naratīvs, forma un balss: literatūras iesakņotība kultūrā un sabiedrībā (2022–2024)**
- Atvērtas un FAIR principiem atbilstīgas digitālo humanitāro zinātņu ekosistēmas attīstība Latvijā (DHELI, 2022–2025)**
- Identitāšu ainavas: vēsture, kultūra un vide (2021–2024)**
- Mūsdienu latviešu valodas izpēte un valodas tehnoloģiju attīstība (2021–2024)**
- Folkloras kustība Latvijā: resursi, ideoloģijas un prakses (2022–2024)**
- Pieredze pilsētā: naraīvi, atmiņas un vietas mantojums (2021-2024)**

Meklēt...

DIGITĀLĀS HUMANITĀRĀS ZINĀTNES LATVIJĀ

LV ENG

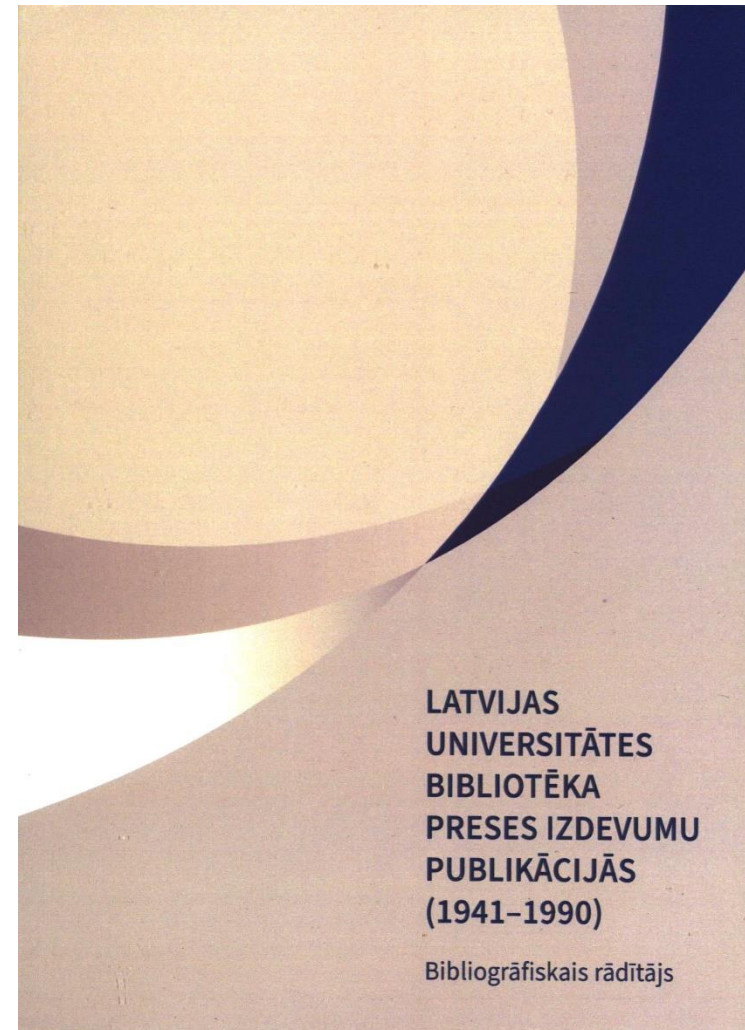
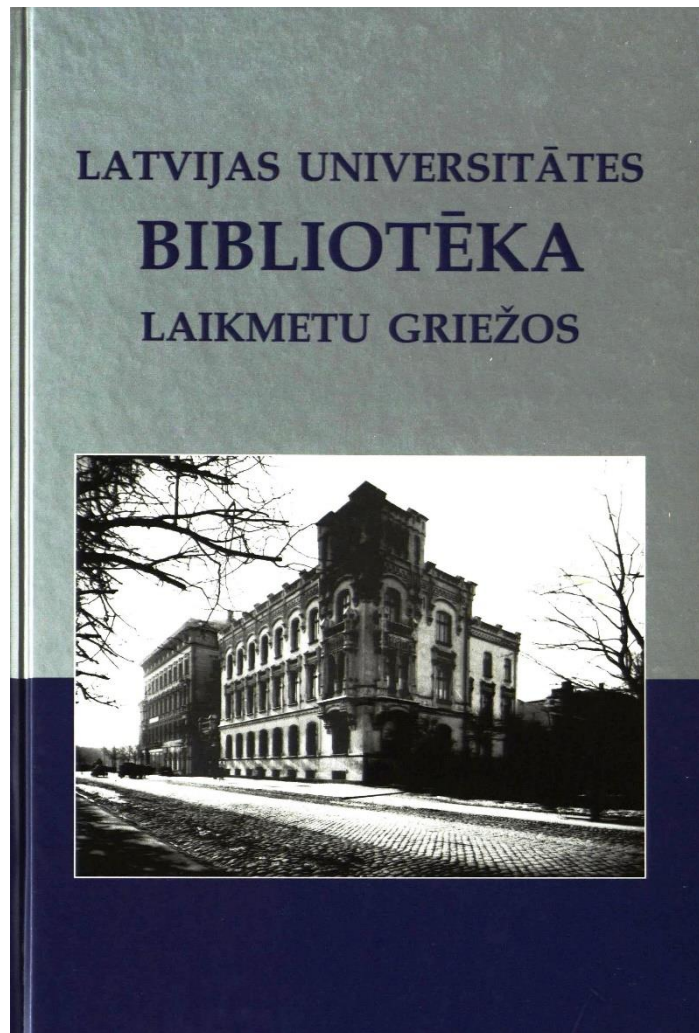
- SĀKUMS
- NOTIKUMI
- INSTITŪCIJAS
- RESURSU BIBLIOTĒKA
- VIDEO
- SADARBĪBAS TĪKLI
- BSSDH
- PROJEKTI
- INFO

Atvērtas un FAIR principiem atbilstīgas digitālo humanitāro zinātņu ekosistēmas attīstība Latvijā (DHELI)

Norises

Pētījumi bibliotēkzinātnē

Paldies par uzmanību!

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**